

Essay

Multikultur

(Som om vi bar et barn varsomt på armen!)

"Jeg har set uendelig mange mord og drab i mit liv. Jeg har set uendelig mange sønderbombede huse, blødende og grædende mennesker. Jeg har set massakrer. Jeg har set hungerkatastrofer, bilulykker. Jeg har set terrorangreb." Min læsning afbrydes af mine fnisende veninder, der tydeligvis er et andet sted. Jeg prøver at abstrahere fra larmen og læse videre i Karl Ove Knausgård's essay om katastrofen i Norge.

"Jeg har set det på film, som fiktion, og jeg har set det som billeder fra virkeligheden, på tv-skærme, dataskærme og i aviser. [...] Virkeligheden er ikke et billede af virkeligheden. Virkeligheden er det, vi kan tage og føle på. Der findes ingen menneskehed, der findes kun mennesker, og for os alle sammen er vores nærmeste. Den, man er gift med, de børn, man har. Børnebørn, venner, kolleger. Dem, vi sidder sammen med i toget..."

Lidt irriteret lægger jeg avisen fra mig. Jeg kan ikke lade være med at trække på smilebåndet, da mine fnisende veninder sladrer løs om Peters seksuelle liv. Jeg får en dårlig smag i munden over mit eget smil. For hvordan kan jeg smile, når jeg stadig har billederne af massakren på Utøya inde i hovedet? Det kunne da lige så godt have været mig, som var på den ø. Den kyniske masse-morder Breivik skød helt almindelige norske unge med nogenlunde samme politiske overbevisning som mig selv. Hvorfor? Hvorfor denne katastrofe, hvorfor denne mangel på menneskelig empati?

Tankerne har fyldt i mit hoved, lige siden jeg så blomster ude foran den norske ambassade i Sarajevo nogle uger tidligere. Tragedier er der nok af, og tanken er kronisk. Jeg beslutter mig for at lægge de alvorlige tanker til side for en stund og giver mig hen til venindernes sladder. Jeg er i nuet igen.

Vi sidder i en togkupe, som nærmest virker statisk i forhold til landskabet, der flyver forbi på den anden side af ruden. IC3 toget bærer mig og min klasse igennem det danske land, vi er på vej mod Århus festuge. Stemningen er høj, og man kan mærke, at dette er noget, som vi alle har set frem til. Efter en togtur som ligeså godt kunne have ført os halvvejs op gennem Sverige, kommer vi til Århus. Byen emmer af spænding, som en fest der kun lige er gået i gang, og man kan mærke en kreativ iver, som traditionen tro bliver udløst en uge om året. Vi bliver indlogeret på et hostel, og jeg må indrømme, at den helt specielle rejsefølelse sætter min positivitet og åbenhed i fuld flor. Det er nu, vi skal opleve noget...

Jeg puster ud, og fatter notesblokken. Jeg sidder midt i menneskemængden, kigger rundt og sanser. Danskere danser til afrikanske rytmer i Danmark, afrikanere danser til afrikanske rytmer i Danmark. Der er en indforståethed og energi, som bringer dem sammen til lyden af en oprindelig musik. Der er mennesker i alle aldre og trommer i alle faconer. Ved siden af mig sidder en dansk mor med hendes to yndige mulat døtre. Alt dette får mig til at tænke tanken; hvis vi kun assimilerede, ville vi aldrig blive klogere. Samarbejdet mellem instrumenter, dansere, kor og publikum er naturligt og fintfølende. Der er sammenspil mellem den afrikanske kultur og den vestlige kultur, og det fungerer, fordi de tør. Jeg lægger blokken fra mig, og jeg ser livsglæden i smilene på folk, der lige har samarbejdet. Dette arrangement af African Footprints og Det Jyske Musikkonservatorium var et interessant kulturelt fænomen, nemlig et multikulturelt fænomen...

Som mørket lægger sig over Århus gågade vender tankerne tilbage, tankerne om de uskyldige børn på Utøya og deres skæbne. Kontrasten til dagens begivenheder er slående. Frygt og glæde over samme fænomen. I stedet for at slå tankerne ud af hovedet igen, prøver jeg at konfrontere dem. Vi må alle konfrontere dem i søgen på vores svar. Jeg begynder at gå.

Da Anders Breivik begik masse mord på norske børn fra arbejderpartiets ungdom, var det i kampen mod multikulturalismen og muhamedanere, som han selv beskrev det. I sin manifestation "2083 – A European Declaration of Independence" beskriver han en kommende krig mellem kristne på den ene side og multikulturalister og muslimer på den anden side. Hans frygt er, at det Europa, han kender eller hans forestilling om, hvad Europa var engang, vil ændre sig via Islams demografiske indtog i Europa, som han ser som en invasion.

Den danske sognepræst Sørine Gotfredsen skriver efterfølgende i artiklen "Lad os bruge Anders Breivik rigtigt": "Han er desperat og næppe særlig mentalt rask, men hans rationale står lysende tilbage". Som jeg står her på Klostertorv i den simrende bymidte, kan jeg ikke se det rationelle ved det, der skete i Norge, eller de tanker der lå til grund for sådan en handling. Gotfredsen prøver i sin artikel at forklare Anders Breiviks had til det multikulturelle og skriver; "Ekstremismen skabes gennem følelsen af på grund af indvandring at være truet på eksistensen, og det kan man godt affeje som primitivt og hysterisk, men det er virkeligheden, og den skal tages alvorligt".

Måske har Sørine Gotfredsen ret. Men når jeg tænker på hendes artikel, bliver jeg ikke fyldt med følelsen af, at jeg har fået svar. Jeg er bedrøvet, og jeg mener, at vi alle burde være bedrøvede, hvis rationalet står lysende tilbage. Hvor er troen på menneskets sameksistens, hvor er humanismen? Er kultur i virkeligheden ikke bare en manifestation af menneskets forskellighed, findes denne forskellighed ikke også inden for én kultur. Når vi anklager kulturernes sammenstød for at være

grobund for ekstremisme, er det så ikke i virkeligheden en anklage imod forskelligheden i menneskets natur?

Denne forskellighed som kan skabe splid, men som er et grundelement i menneskets eksistens. "Hvis I har to religioner i jert land, vil de søge at skære Halsen over på hinanden; hvis I har trediv, vil de leve i Fred". Det, jeg forstår ved dette Voltaire citat, er, at vi i kampen om at finde den rigtige religion strides, men hvis vi accepterer en pluralisme og ligeværdighed inden for religionerne, i anerkendelsen af at vi som mennesker er ligeværdige, vil vi leve i fred. Det samme gælder for så vidt kulturerne. Så er det multikulturelle samfund en farlig utopi? Måske er det en utopi, men jeg mener, at det farlige sker, når vi generaliserer ondskab over på et folk, en kultur, eller en religion, når kimen til ondskab i virkeligheden findes i os selv og manifesterer sig i de ugerninger, vi gør mod andre...

Tilbage i nuet knapper jeg en øl op. Vi sidder i det tyrkiske telt og høre Serdar Sayin, en fremragende klarinetsspiller fra Istanbul. Musikken er anderledes og interessant, og vi ender med at splejse om en cd...

Det er en fed cd, og jeg har hørt den flere gange, efter jeg er kommet hjem fra Århus festuge. Jeg sidder foran mit skrivebord og kigger ned i min gård, der er børn, der leger. Jeg fortsætter min genlæsning af Karl Ove Knausgård's essay;

"Nej, vil jeg sige. Det var et menneske, der gjorde det. Det var ikke fem millioner mennesker. Hvis der er noget, som alle manifestationerne i Norge har vist, er det tillid til fællesskabet og fællesskabets kraft. Vi, som er her, hører sammen, siger manifestationerne. Og vi vil gerne. Det er en helende kraft. Vi ved, at den også kan være farlig og ødelæggende. Tror vi, at den er farlig, bliver den farlig. Tror vi, at den er helende, bliver den helende. For fællesskabet er os selv."

Da jeg er færdig, sidder jeg stadig tilbage med en blandet følelse. Jeg åbner vinduet ud til gården, og børnestemmerne bliver tydelige. Jeg spørger mig selv: Er glasset halvt tomt, eller halvt fuldt?